C/2024/6049

11.10.2024

Kokkuvõte komisjoni otsusest,

6. september 2024,

tühistada otsused, mis on tehtud järgmistes juhtumites: M.10188 – Illumina/GRAIL (artikli 6 lõike 1 punkti c kohane otsus ja artikli 8 lõike 3 kohane keelav otsus), M.10483 – Illumina/GRAIL (artikli 14 kohane menetlus), M.10493 – Illumina/GRAIL (artikli 8 lõike 5 punkti a kohased ajutised meetmed), M.10938 – Illumina/GRAIL (artikli 8 lõike 5 punkti c kohased ajutised meetmed), M.10939 – Illumina/GRAIL (artikli 8 lõike 4 punkti a kohased taastemeetmed)

(teatavaks tehtud numbri C(2024) 6433 all)

(Ainult ingliskeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

(C/2024/6049)

Komisjon võttis 6. septembril 2024 vastu otsuse tühistada otsused, mille ta oli teinud juhtumites M.10188 – Illumina/GRAIL (artikli 6 lõike 1 punkti c kohane otsus ja artikli 8 lõike 3 kohane keelav otsus), M.10483 – Illumina/GRAIL (artikli 14 kohane menetlus), M.10493 – Illumina/GRAIL (artikli 8 lõike 5 punkti a kohased ajutised meetmed), M.10938 – Illumina/GRAIL (artikli 8 lõike 5 punkti c kohased ajutised meetmed) ja M.10939 – Illumina/GRAIL (nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 139/2004 (kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle) [1] artikli 8 lõike 4 punkti a kohased taastemeetmed). Otsuse mittekonfidentsiaalne täisversioon on inglise keeles kättesaadav konkurentsi peadirektoraadi veebisaidil järgmisel aadressil: https://competition-cases.ec.europa.eu/search.

1. KOONDUMISE OSALISED

(1) Ameerika Ühendriikide ettevõtja **Illumina** on üleilmselt tegutsev genoomikaettevõtja, mis arendab, toodab ja turustab peamiselt järgmise põlvkonna sekveneerimissüsteeme (sh sekveneerimisseadmeid ja kulumaterjale ning nendega seotud teenuseid) geneetiliseks ja genoomianalüüsiks. Illumina järgmise põlvkonna sekveneerimissüsteeme saab rakendada mitmeti. Nii näiteks kasutatakse neid onkoloogias, kus neid kasutatakse muu hulgas vähi avastamiseks ja ravimeetodi valimiseks.

(2) Ameerika Ühendriikide ettevõtja **GRAIL** on tervishoiuettevõtja, mis töötab välja genoomi sekveneerimisel ja andmeteadusel põhinevaid, vähi diagnoosimiseks kasutatavaid vereanalüüse. 2021. aasta aprillis alustas GRAIL oma peamise toote, mitme vähiliigi varase avastamise testi „Galleri“ piiratud ulatuses turustamist ainult Ameerika Ühendriikides. Ameerika Ühendriikide Toidu- ja Ravimiamet (FDA) ei ole tootele üldisemat turustamiseelset heakskiitu veel andnud. GRAILil on väljatöötamisel veel kaks toodet: i) vähi diagnostiline abivahend ja ii) minimaalse residuaalse haiguse (MRD) olemasolu test, mis mõlemad põhinevad samal platvormil kui Galleri. Illumina asutas GRAILi 2015. aastal ja 2016. aastal moodustas see iseseisva ettevõtte.

2. KOKKUVÕTE

2.1. Komisjoni haldusmenetlus

(3) Komisjon võttis 19. aprillil 2021 vastu kuus ühinemismääruse artikli 22 lõike 3 kohast otsust (edaspidi „üleandmisotsused“), millega ta võttis vastu Prantsusmaa ning Belgia, Islandi, Kreeka, Madalmaade ja Norra (edaspidi „üleandajariigid“) ühise üleandmistaotluse ning nõustus vastavalt ühinemismäärusele [2] hindama Illumina kava GRAIL omandada (edaspidi „tehing“). Tehing ei ületanud ühinemismääruses sätestatud käibekünnist ja selle kohta ei avaldatud teatist üheski liikmesriigis, kuid komisjon leidis, et tehing vastab siiski ühinemismääruse artiklis 22 sätestatud üleandmise tingimustele. Eelkõige leidis komisjon, et tehing mõjutaks kaubandust siseturul ja võib märkimisväärselt mõjutada konkurentsi üleandjariikide territooriumil ning et üleandmine on asjakohane, sest GRAIL avaldab konkurentsile sellist laadi mõju, mis tema käibes ei kajastunud.

[1] ELT L 24, 29.1.2004, lk 1.

[2] Komisjoni 19. aprilli 2021. aasta otsused juhtumi M.10188 – Illumina/GRAIL kohta, mis on tehtud vastavalt nõukogu määruse nr 139/2004 artikli 22 lõikele 1 ja Euroopa Majanduspiirkonna lepingu artiklile 57, on järgmised: C(2021) 2847 final, adresseeritud Prantsusmaale; C(2021) 2849 final, adresseeritud Belgiale; C(2021) 2848 final, adresseeritud Kreekale; C(2021) 2854 final, adresseeritud Islandile; C(2021) 2855 final, adresseeritud Madalmaadele; C(2021) 2851 final, adresseeritud Norrale, ning 20. aprilli 2021. aasta parandusotsus C(2021) 2894 final, adresseeritud Islandile.

(4) 22. juulil 2021 võttis komisjon vastu ühinemismääruse artikli 6 lõike 1 punkti c kohase otsuse, milles ta leidis, et tehingu kokkusobivuses siseturu ja EMP lepinguga esineb tõsiseid kahtlusi, kuna tehingu tulemusel tekib lühikeste järjestuste tehnoloogial põhinevate järgmise põlvkonna sekveneerimissüsteemide tarnimise (eelnev turg) ning järgmise põlvkonna sekveneerimissüsteemidel põhinevate vähituvastustestide väljatöötamise ja tarnimise (järgnev etapp) vahel vertikaalne seos, ning otsustas seetõttu algatada menetluse.

(5) Pärast seda, kui osalised olid tehingu lõpule viinud, tegi komisjon 3. novembril 2021 Illuminale ja GRAILile teatavaks oma 29. oktoobri 2021 otsuse kehtestada ühinemismääruse artikli 8 lõike 5 punkti a kohased ajutised meetmed.

(6) Komisjon uuris tehingut põhjalikult ja võttis 6. septembril 2022 vastu ühinemismääruse artikli 8 lõike 3 kohase otsuse, milles leiti, et tehing ei sobi kokku siseturuga ja EMP lepingu toimimisega, kuna selle tõttu tekib lühikeste järjestuste tehnoloogial põhinevate järgmise põlvkonna sekveneerimissüsteemide tarnimise (eelnev turg) ning järgmise põlvkonna sekveneerimissüsteemidel põhinevate vähituvastustestide väljatöötamise ja tarnimise (järgnev etapp) vahel vertikaalne seos, ning otsustas seetõttu algatada menetluse.

(7) Pärast artikli 8 lõike 3 kohase otsuse vastuvõtmist edastas komisjon 31. oktoobril 2022 Illuminale ja GRAILile oma 28. oktoobri 2022. aasta otsuse, mille ta oli teinud vastavalt ühinemismääruse artikli 8 lõike 5 punktile c. Selles otsuses järeldas komisjon, et tehing on lõpule viidud, kuid see on tunnistatud siseturuga kokkusobimatuks, ning pikendas osaliste suhtes kehtestatud ajutist meedet.

(8) 12. juulil 2023 võttis komisjon eraldi menetluse tulemusel vastu ühinemismääruse artikli 14 lõike 2 kohase otsuse, milles leiti, et nii Illumina kui ka GRAIL on rikkunud ühinemismääruse artikli 7 lõiget 1, kuna nad viisid tehingu lõpule enne, kui komisjon oli lõpetanud selle põhjaliku uurimise, ning määras Illuminale ja GRAILile trahvi.

(9) 12. oktoobril 2023 võttis komisjon vastu taastemeetmete otsuse, millega nähti ette ühinemismääruse artikli 8 lõike 4 punkti a kohaste meetmete võtmine eesmärgiga taastada koondumise jõustumisele eelnenud olukord. Illuminale anti korraldus GRAIL võõrandada komisjoni esitatud tingimustel. Lähtudes taastemeetmetest, mille kohaselt pidi Illumina GRAILi omandamise tagasi pöörama, kiitis komisjon 12. aprillil 2024 ühinemismääruse alusel heaks Illumina kava GRAIL võõrandada. Illumina lõpetas GRAILi eraldamise 24. juunil 2024.

2.2. **Asja arutamine ELi kohtutes**

(10) Illumina esitas 28. aprillil 2021 Euroopa Liidu Üldkohtule taotluse üleandmisotsus tühistada (kohtuasi T-227/21). Üldkohus jättis 13. juulil 2022 üleandmisotsused jõusse ja kinnitas, et komisjon on pädev tehingut uurima. Illumina esitas 22. septembril 2022 Üldkohtu otsuse (kohtuasi C-611/22 P) peale apellatsioonkaebuse. 30. septembril 2022 esitas ka GRAIL apellatsioonkaebuse Üldkohtu otsuse peale (kohtuasi C-625/22 P).

(11) Euroopa Kohus tühistas 3. septembril 2024 nii Üldkohtu otsuse kohtuasjas T-227/21 kui ka üleandmisotsused.

2.3. **Kehtetuks tunnistamise otsus**

(12) Euroopa Kohtu otsuse kohaselt puudub komisjonil pädevus uurida tehingut ühinemismääruse alusel.

(13) Kuna artikli 6 lõike 1 punkti c, artikli 8 lõike 3, artikli 8 lõike 5 punkti a, artikli 8 lõike 5 punkti c, artikli 14 ja artikli 8 lõike 4 punkti a kohased otsused on tehtud eeldusel, et komisjonil on pädevus uurida tehingut ühinemismääruse alusel, tühistab komisjon hea halduse põhimõttest lähtudes need otsused.

3. **JÄRELDUS**

(14) Eespool nimetatud põhjustel on komisjon eespool nimetatud otsused tühistanud.